

Çocukta Mahremiyet Eğitimi Ve Dikkat Edilmesi Gereken Unsurlar

Mahremiyet eğitimi; çocuğun kendisinin ve diğer insanların özel alanının farkına varmasını, sosyal hayatının içinde kendi özel alanını koruyabilmesini, diğer insanların özeline saygı duymasını ve kendisi ile çevresi arasında sağlıklı sınırlar koymasına ilişkin bilgileri içerir. Ruhsal olarak önemli biri olduğunu hissetmesi ve duygularını kendisinin kontrol edebilmesi için çocukların 3 ya da 4 yaşına gelmeleri yeterlidir. Yani mahremiyet eğitimine 3 yaş itibari ile yavaş yavaş başlanabilir. Bu eğitimin verilmesi çocuğun ruhsal ve cinsel açıdan korunması adına çok önemlidir. Mahremiyet eğitimi anne baba tarafından verilmelidir. Mahremiyet kavramı ebeveynler tarafından öğretilirken çocuklara karşı suçluluk duymasını sağlayacak "ayıp" kelimesinden uzak durulmalı, daha saygılı davranılmalı - nasıl ki bir yetişkinden izni olmadan yaklaşım dokunamıyorsak ya da zorla öpemiyorsak çocuklara da aynı saygıyı göstermemiz gerekir-, davranışlarımızla çocuklarımıza rol model olmalı ve kesinlikle özel alanlarının olduğu onlara hissettirilmeli. Çocuğun bir başkasının göğsünü ellemesi, kendisinin ya da karşı cins arkadaşının cinsel organına bakması tamamen merak içeriklidir. Bu yaş döneminden sonra yavaş yavaş her çocuğun kendi kıyafetlerini -özellikle iç çamaşırlarını- kendisi giymesi gerekir. Terlemiş bir çocuğun atleti izin alınmadan aniden çıkartılmamalı. Banyonun ve yatak odasının özel alanlarımız olduğunu, kapıların kapatılması gerektiğini ve içeri girmek istendiğinde kapıların çalınması, yanıt için beklenmesi gerektiği öğretilmelidir. Davranışın kalıcılığını sağlamak için ebeveynlerin de çocukların özel alanlarına girerken aynı davranışta bulunmaları gerekmektedir. Çocuklar başlangıçta kendisinden neden izin alındığını tam anlayamaması ilerleyen zaman içinde kendisinden izin alınmadan bedenine yapılacak müdahaleleri hissedecek ve rahatsızlık yaşayacaktır. Her çocuk "izin verirsem ve ben istersem bana yaklaşabilir ve dokunabilirler" duygusunu kazanmalıdır.

Psk. Burak UYSAL
05388846184
02642823773
info@psikolojisakarya.com
www.psikolojisakarya.com

Cumhuriyet mah. Menekşe sok.
No:25 Daire no: 101
Adapazarı / Sakarya

Çocuğa mahremiyet eğitimi verirken aşağıda belirtilen konulara dikkat etmekte fayda vardır:

- Çocuğun kendi mahremini, özel alanını koruyabilmesi için öncelikle bu alanı çocuğa tanımlamak gerekir. Göğüs, göbek kısmı ve kalça bölgesi her çocuk için özel alan olarak belirlenmeli ve çocuklara da bu öğretilmelidir. Başkaları çocukların iç çamaşırlarına ve içinde kalan kısımlarına dokunmamalıdır. Bu alanlar mayonun kapattığı yerler olarak çocuklara gösterilebilir. Çocuklar da aynı şekilde başkalarının bu kısımlarına dokunmamalıdır. Bunun tek istisnai durumu canımız acıdığında/ hastalandığımız zamanlarda sorunu anlayabilmek için anne/baba ve doktorun bakabileceğinden ve dokunması gerektiğinden aynı zamanda bu dokunuşların 'İyi dokunma (güvenli)- kötü (güvenli olmayan) dokunma' ayrımında çocuğa anlatılması gerekir.
- Çocuk için tanımlanan özel alan aynı zamanda anne-babanın da özel alanıdır. Çocuk anne-babasının bu alanları görmek istediğinde aile izin vermemeli, bu alanların kişiye özel olduğunu belirtmeli ve kimseye gösterilemeyeceğini anlatmalıdır.
- Çocukların iki yaşında tuvalet alışkanlığını kazanması, en geç dört yaşında tuvalet sonrası temizliklerini yapmayı öğrenmesi beklenir. Anne-baba bu dönemleri dikkate alıp çocuğa tuvalet eğitimi verebilir ve eğitimin bir parçası olarak tuvalette yalnız olunması, başkalarının göreceği şekilde tuvaletini yapmaması gerektiği çocuğa anlatılabilir. Anne-baba belirlediği bu kurala kendisi uyarsa, çocuğun bu kuralı öğrenmesi daha kolay olacaktır.
- Çocuğu küçük yaştan itibaren başkalarının yanında giydirmemek, altlarını değiştirirken bile bir başka odaya götürmek çocuğun mahremiyetine saygıyı gösterir. Anne-babanın da çocuğun görmeyeceği bir alanda giyinip-soyunması çocuğun bütüncül bir mahremiyet duygusu geliştirmesi açısından önemlidir.
- Yedi yaşından sonra banyoda çocukların kendi mahrem alanlarını kendi temizlemelerine fırsat tanımak da mahremiyet duygusunun gelişimi açısından güzel olacaktır. Kardeşleri dört-beş yaşından sonra birlikte banyoya sokmamak gerekmektedir.
- Küçük çocukları cinsel organlarına dokunarak, onları konu yaparak sevmek doğru değildir. Çocuğun cinsel organlarını şaka konusu yapmak, göstermesini istemek, onlara dokunmaya çalışmak çocuğun cinsel kimlik gelişimi açısından oldukça sakıncalıdır. Çocuk bu şekilde hem mahremiyet ihlaline uğramış olur, hem de başkalarının özel alanlarının kullanılarak onlara şaka yapılabileceği düşüncesine inanır.

- Çocuklar dudaktan öpülmemelidir. (Cinselliği çağrıştırdığı için çocuğun kafasının karışmasına ve gelişimini olumsuz etkilemesine neden olabilir, anne babası tarafından dudağından öpülen çocuk, başkasının da kendisini dudaktan öpmesinde bir sakınca görmeyebilir.)
- Bir kişiye verilen öğütün etkili olması için özel olarak anlatılması ve öğütün yargılayıcı ya da aşağılayıcı olmaması gerekir. Toplum içinde çocuğun özel olan bir anısını anlatmak ya da onu mahcup düşürmek benliğine bir saldırı olacaktır. Bu şekilde aşağılanan bir benliğe sahip olan çocuklar bir süre sonra sindirilmiş bir karaktere sahip olacak ve kendini savunma yetilerini kaybedecektir. Herkesin ona hakaret etme, yargılama, istemese de zorla işler yaptırma hakkı olduğunu zannedecektir. Ve bunun gibi etkenler bir araya geldiğinde istismara karşı bu çocuklar kendini savunamayacaktır.

“Birisi özel yerlerimize baktığında ya da dokunduğunda yapacaklarımız” üzerinde konuşma:

1. Söyleyebileceğin en sert ve en ciddi biçimde HAYIR de.
2. Oradan uzaklaş ve güvenli bir yere gitmeye çalış.
3. Güvendiğin bir büyüğüne anlat.
4. Büyükler seni dinleyip bu konuda birşey yapana kadar da söylemeye devam et.

- Çocuklara zorla bir şey aldırma ya da yaptırmak istediğiniz zaman eğer istemiyorlarsa mutlaka “hayır” deme özgürlüğünü tatmalarına izin vermelisiniz. Kendisi istemediği halde ebeveyn olarak sizin zorla kabul ettirmeniz saygı duvarını yıkmanız anlamına gelmektedir ve mahremiyet eğitiminin temeli sarsılmaktadır. Farklı alternatifler sunarak kendi tercihini yapmasına izin vermelisiniz. Bu şekilde birey olarak bir saygınlığının olduğunu kavrayacak ve saygı sınırını hissedebilecektir.
- Günümüzdeki en büyük hataların başında çocukların sürekli olarak susturulması gelmektedir. “Sus, küçükler karışmaz/konuşmaz”, “aaaa, ne kadar ayıp ağlanır mı?”, “neden bağıyorsun sanki bir şey yaptılar” tarzındaki ifadeler çocukların her zaman susması gerektiğini vurgulamakta ve haksızlık olduğunda ya da taciz gibi yakınlaşmalarda çocuğun kendini savunamamasına sebep olmaktadır. Bırakalım çocuklar kendini savunup istemedikleri bir durumda çığlık atıp bağırsınlar. Susturmaya çalışıp onları sindirmek sadece tehlikeleri daha da yakınlaştırmaya sebep olacaktır.

- “Birisi özel yerlerinize baktığında ya da dokunduğunda büyüklerinize anlatmamanız için size söylenebilecek yalanlar” üzerinde konuşma: Mesela,
 - Bu bizim sırrımız: İyi sırlar ve zararlı sırlar ayrımı öğretilmeye çalışılır. Zararlı sırlar anneye babaya mutlaka söylenmelidir mesajı ile birlikte bu sırlara örnekler verilebilir.
 - Tehdit (Sana asla inanmazlar, annen baban seni sevmez yalanı): Buna asla inanmamaları gerektiği üzerinde vurgu yapılmalı.
 - Ödüller (sana para veririm oyuncak alırım): Asla aileden izin almadan hediye kabul etmeme üzerinde durulmalı.

Bu kadar çok şeyi çocukların hatırlamasının çok güç olması nedeni ile bu konuların evde de ara ara tekrarının yapılması önerilir.

MAHREMİYET EĞİTİMİ VERİRKEN SİZLERE YARDIMCI OLACAK KİTAP ÖNERİLERİ:

- *Anne Ben Nereden Geldim? (Pedagog Ali ÇANKIRILI)*
- *Ben Nereden Geldim? Miniklerin Dünyası (Sergi Camara & Teresa Herrero, Altın Kitaplar)*
- *Sır Versem Saklar Mısın? (Jennifer Moore Mallinos- Redhouse Kidz Yayınları)*
- *Bedenim Bana Ait (Pro Familia, Gergedan Çocuk)*
- *Kiko ve El*